[א] וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תקדוש ולפסול [ב] אמר ר' יוחנן זאת אומרת [א]כלי שרת [א]אין מקדשין אלא מדעת הא מדעת מקדשין [ג] והא [ב]בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן [ד] כלי [ג]שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחילה ליקרב ואמר ליה אין מקדשין [ה] אמר ליה [ב]אין מקדשין ליקרב [ו] אבל מקדשין ליפסל רב עמרם אמר כגון שהחזירו [ז] לביסא גרושה ומקמץ היכי קמיץ אלא כגון שהחזירו לביסא [ח] טפופה וכיון דקמיץ ליה עבד ליה גומא כי מהדר לגוויה דמנא קא מהדר ליה [ט] מכי מהדר ליה מנח ליה אדפנא דמנא [י] ומניד ליה ונפל ממילא [ד]דנעשה כמי שהחזירו הקוף א"ל רבי ירמיה לר' זירא ולוקמה כגון שהחזירו לכלי המונח על גבי קרקע [יא] אלא ש"מ [ה]קומצין מכלי שעל גבי קרקע (א"ל) קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן [יב] דרבי אבימי תני מנחות בי רב חסדא ואבימי בי רב חסדא תני [ד]והאמר רב חסדא [ה]קולפי טאבי בלעי מאבימי עלה דהא שמעת' בא להכריז רצופין ל' יום שני וחמישי [יג] (ושני) ס' יומי אבימי מסכתא איתעקרא איתעקר ליה ואתא קמיה דרב חסדא לארכורי גמריה ולישלח ליה וליתי לגביה סבר הכי מסתייעא מילתא טפי פגע ביה רב נחמן אמר ליה כיצד קומצין א"ל מכלי זה אמר ליה וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע [יד] א"ל דמגבה ליה כהן כיצד מקדשין את [טו] [ו]המנחות אמר ליה נותנה לכלי זה [ז]וכי מקדשין בכלי שעל גבי קרקע א"ל דמגבה ליה כהן אמר ליה א"כ הוצרכתה [טז] ג' כהנים אמר ליה ותהא צריכה י"ג כתמיד איתביה [יז] [ח]זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי המוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול וכו' ואילו מגביה לא קתני תנא [יח] סדר עבודות נקיט [יט] ולא סדר כהנים בעו מיניה מדרב ששת מהו לקמוץ מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה פוק חזי מה עבדין לגאו [ט]ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם ב' סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול שני סדרים וב' ליטול ב' בזיכין

ואילו

וקא פריך כי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדוש וליפסול. דהא עבד מתן כלי דמה לי כלי שרת זה ומה לי כלי שרת אחר: **אלא מדעת.** והא לא יהיב ליה להתם אדעתא דליקדיש: **שיקדשו פסולין.** כגון אם קמץ זר [כ] ונותן לכלי מהו שיקדישנו כלי להקטירו: **ליפסל.** דקנעה ההוא כלי בקדושה [כא] כי יהביניה אדעתיה לקדושי ולא מצי לאהדוריה תו לתוך השירים דהא [ט]פסול [כב] זה גמר לכולה עבודה: **רב עמרם אמר.** אפילו תימא שלא מדעת נמי מקדשין והכא לא קדיש [כג] שמחזירין לביסא גדושה שאין מחזירה לתוך אויר הכלי ואין הכלי מקדשו: **ביסא.** כלי שרת שבו בוללין מנחה: **ומקמץ היכי קמץ.** תחילה [כד] כשקומץ מכלי זה והלא גדוש הוא וקמילה מתוך [כה] הכלי בעינן דכל דבר הטעון כלי אין חשוב כלי אלא תוכו: **טפופה.** פישל"א שאינה גדושה [כו] וכשקומץ מתוך כלי קמץ באמצעיתו וכשמחזיר הרי קומץ בגודשת כלי כדמפרש בסמוך: וקפריך **דהא כי קמץ עבד גומא וכי מהדר.** לקומץ בגומא הוה ליה תוך כלי: ומשני **כי מהדר ליה אדופניתא דמנא.** בצדי הכלי אצל [כז] גומא החזירו והוי כגודש הכלי ונייד למנא ונפיל קומץ ממילא לגומא כדי שיהא ראוי לקמילת כהן וכיון דממילא נפל למנא נעשה כמי שהחזירו הקוף ולא מקדש ליה כלי. ואע"ג דכלי שרת מקדשין שלא מדעת הני מילי כי מהדר ליה איהו ממש אדעתא דלא ליקדוש מקדש ליה [כח] (הא) [י]לכלי שמחזירו כהן שמונח על גבי קרקע: **קומצין.** קומץ מכלי שעל גבי קרקע וה"נ מקדשין [כ] קומץ [ל]מהכלול שעל גבי קרקע: **דאיבעיא לן.** כלומר לחברינו איבעיא הך בעיא דרב נחמן בעי מאבימי וכדמפרש: **קולפי טבי.** הכאות טובות: **בלעי מאבימי.** בלעתי מאבימי כלומר שהיה [כט] [מ]מכה אותו: **עלה דהא שמעתא.** במס' ערכין [נ] [ל] דתנא חדא שום היתומים ל' יום ותניא אידך ששים ומתרץ לה אבימי בא להכריז רצופין כל ימות השבת מכריז ל' יום: **בא להכריז שני וחמישי.** מכריז עד ס' יום מיום שמתחיל עד יום שפוסק דהיינו י"ח ימי הכרזה בס' יום ומכריז מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרו ביוקר והיה רב חסדא [לא] [ס]משכח התירוץ ומכהו אבימי. אלמא רב חסדא תלמיד דאבימי הוה: **אבימי מסכתא דמנחות** [לב] **איעקר ליה.** נשתכחה הימנו: **ולישלח ליה.** לרב חסדא דליתי לגביה: **מסתייע מילתא.** משום יגעתי ומצאתי (מגילה דף ו:): **פגע ביה רב נחמן.** באבימי: **מכלי זה.** ראה כלי מונח על גבי קרקע וקאמר כלי זה אם של קודש [לג] (זה) היה ראוי לקמילה: **וכיצד מקדשין את הקומץ.** לאחר קמילה: **הוצרכתה ג' כהנים.** שנים להגביה שני כלים אחד שיקמוץ הימנו ואחד [לד] שנותן לתוכו ושלישי קומץ וכהן אחד אינו יכול להגביה שני הכלים דאין עבודה בשמאל: **תמיד.** י"ג כהנים זוכין בו במסכת יומא בפ"ב (דף כה.): **זה הכלל.** מתני' היא: **סדר עבודות נקט.** אותו שכהן אחד עושה זו אחר זו אבל למניינא דכהנים לא נחית: **מה עבדין לגאו.** בהיכל: **נכנסין.** ביום השבת: **שני סדרים.** של לחם הפנים שתים המערכות:

ואילו

וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדוש. ואע"פ ששירים מפסיקין בין קומץ לכלי מין במינו אינו חוצץ: **א"ר** יוחנן זאת אומרת כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. והא דפליגי חזקיה ורבי יוחנן לקמן בפרק התודה (דף עח:) [י] [גבי תודה] ששחטה על שמונים חלות וקאמר [לה] [כ] רבא דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת שאני התם דמתוך שמקדש מדעת מקדש נמי שלא מדעת והא דמשמע בסוף לולב וערבה (סוכה דף נ.) דחזקיה סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת גבי הא דתנן כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת ופריך בגמרא ונייתי במקודשת התם אין כל המים ראוין להתקדש אבל בתודה כיון דראוין לקדש מקדש שלא מדעת ול"ע דכיון דאין שיעור למים הרי כולם ראוין להתקדש ונראה דכיון דשלא בזמנו הוא אע"ג דכלי שרת מקדשין שלא בזמנו כדמסקינן בסוף שתי הלחם (לקמן דף ק.) שלא מדעת מיהא אין מקדשין ואע"ג דלילה אין מחוסר זמן [ל]: **אין** מקדשים ליקרב. הקשה ה"ר פטר דלפי' הקונטרס בזבחים פרק המזבח מקדש (דף פו:) משמע שהשיבו ר' יוחנן דמקדשין לכתחילה ליקרב דקאמר התם בעי מיניה ר"ש בן לקיש מר' יוחנן מהו שיקדשו את הפסולין ופי' שם בקונטרס דלענין פדיון קא בעי דאי מקדש הכלי אין להם פדיון א"ל תניתוה כשם שמזבח והכבש מקדשין את הראוי להם כך כלי שרת מקדשין את הראוי להם ואע"ג דמזבח וכבש איירי לענין דאם עלו לא ירדו אייתי מינה ראיה לענין פדיון א"ל לכתחילה ליקרב קא מיבעיא לי הא נמי תנינא שקיבלו פסולין וזרקו את דמן מאי לאו קבלו פסולין וזרקו פסולין פי' הא זרקו כשרין אף לכתחילה יעלו האברים אלמא [לו] מקדשי לכתחילה ליקרב ועוד קשה מהא דתנן התם ואלו אם עלו לא ירדו הלן והיוצא והטמא והנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו וכולהו איירי בשנזרק הדם כדמוכח בגמ' דקאמר עולא אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים לא ירדו נעשו לחמו של מזבח אמר ר' זירא אף אנן נמי תנינא שנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים ומה התם דאם בא לזרוק אינו זורק אמרת אם עלו לא ירדו הכא כו' ומדלא מייתי מכל הני ש"מ דלאחר זריקה מיירי ואפ"ה לכתחילה לא יעלו אלמא אין מקדשין לכתחילה ליקרב האברים ומיהו יש לדחות דאפסולהו קאי [ס] וזרקו [לז] את דמם ועוד קשה דבכמה דוכתי (פסחים דף טז:) אמרינן נטמא הדם לא יזרוק ואם זרק הורצה ולמה לא יזרוק הא כלי שרת מקדשין לכתחילה ליקרב ובפ' שני שעירי (יומא דף סב.) אמרינן נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם למה ישפך וכן [ע] בדם פסולין ישפך לאמה ובפ' המנחות (לקמן ק:) תנן נטמאו משהוקדשו בכלי אין להם פדיון דמשמע הא מיקרב לא קרב ויש לדחות כל הני בשעירה אחר כך לכלי חול והא דשמעתין נמי יש ליישב לפי' הקונטרס דהא דמשמע שהשיב לו אין מקדשין היינו לפי שדוחה שם לא שקיבלו פסולים א"נ [לח] [פ] וזרקן פסולין ועוד קשה לפי' הקונטרס דמדקאמר לכתחלה ליקרב קא מיבעיא ליה [צ] משמע שגם רבי יוחנן היה יודע דליקרב קמיבעיא ליה אלא שהיה סבור דמבעיא ליה בדיעבד ולא מיירי כלל לענין פדיון ולפר"ת דמבעיא ליה אם מקדשין הפסולין לענין דאם עלו לא ירדו דאע"ג דאי לאו כלי היה מזבח מקדש השתא דאיכא כלי גרע שמפסיק בין הפסול למזבח ומסיק דלכתחילה ליקרב מיבעיא ליה אם קידשו הקומץ פסול בכלי אם מעליהו דדילמא כשם שהמזבח מקדש דלא ירד כך כלי מקדש דיעלה ופריך דהא נמי תנינא שקיבלו פסולים וזרקו דמשמע זרקו דיעבד אבל לכתחילה לא יזרוקו והא דקאמר מאי לאו קיבלו פסולין וזרקו פסולין לאו מלשון פסולין דייק אלא המשנה קא מסיים ופירושא דמתני' כך הוא תדע דהא ר"ש בן לקיש דדחי כפסולין נמי מוקי לה מכלל שלא דקדק רבי יוחנן בפסולין: **אמר** ליה מכלי זה. למאי דמסיק דמגבה ליה כהן יש לתמוה מאי חידוש השיבו מכלי זה ושמא אשמעינן אע"פ שלא נמשח עבודתו [לט] מחנכת א"נ של עץ היה כרבי יוסי ברבי יהודה דאמר בפרק החליל (סוכה דף נ:) דעושין כלי שרת של עץ:

[א] **שכן** מצינו בסילוק בזיכין. הא מילתא דלא כרבי חנינא דאמר לקמן (דף מ.) לא זו [מ] קדושה בלא זו דאיהו לא יליף מילתא ממילתא:

מדס

מסורת הש"ס

א) [לקמן עח: ל.] סוכה נ. סוטה יד., ב) זבחים פו., ג) [עי' תוס' כריתות כד: ד"ה קסבר], ד) ערכין כא., ה) [פי' שבט שמכין בו בני אדם ובלשון עב. ערוך ערך קלפא ו'], ו) כלוד מקדשין את הקומץ. נ"ק, ז) לקמן יב., ח) לקמן לט: [שבת קלג:], ט) איפסול זהו גמר. נ"ק, י) לאי כלי כשמחזירו בכן הס"ד אח"כ ד"ה שעל גבי קרקע וכו' היינו דקומצין מכלי שעל גבי קרקע וה"נ מקדשין קומץ בכלי שעל גבי קרקע. נ"ק, כ) ב"א החזיר, ל) ב"א להכלי, מ) נ"ל מכוה או מכה. רש"ק, נ) [דף כב.], ס) ב"א משכח התירוץ ומכה אותו אבימי. נ"ק, ע) נ"ק, פ) נ"ל רב פפא וכן איתא לקמן, צ) ותן מ"מ לענין זה הוי מחוסר זמן. נ"ק, ק) כ"ה פסולין, ר) [נדל"ל וכן נמעריב], ש) נ"ל וזרקו, ת) בס"ל: לי, א) שייך למע"ל.

* * *

גליון הש"ס

גמ' דנעשה כמי שהחזירו הקוף. לקמן דף ק ע"ב:

* * *

לעזי רש"י

פישל"א. (כלי) מועט אבל לא רחוק.

* * *

מוסף רש"י

כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. שכוונתו בכך לצרך שיתקנו לשם כך. ול"מ הרי מנחה קדושה ועומדת שמקדישה בפה, קדושת פה אינה אלא קדושת דמים ואינה קדושת הגוף ואינה נפסלת בטבול יום ובלינה ואם נטמאת נפדית, קדשה בכלי קדשה קדושת הגוף ונפסלת בטבול יום ובלינה ואין לה פדיון (סוטה יד.). **קולפי טאבי בלעי מאבימי.** הכאות גדולות על ההיא שמעתתא שהיה מלמדני שום היתומים ל' אומר ששים יום והייתי מקשה לו הא אמר ר"מ שלשים בא להכריז רצופין ל' יום, שני וחמישי ס' יום. והוא אמר לי לא להכריז רצופין ל' יום בין חול בין הקדש, ואם בא להכריז ב' ה' שהם ימי הדין הרי הם ס' יום וימי הכרזה י"ח יום לא ותפיס תשעי בשבת שמונה שבועות הרי לך נ"ו ימים והא בהם ט"ז שני חמישי, הוסיף עוד ארבעה ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת הרי ס' יום משמתחיל ההכרזה ויש בהן י"ח ימי הכרזה (ערכין כב.). **כל הקומץ ונותן בכלי.** קומץ או מוליך או מקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול. כגון שיריים או להקטיר דבר שדרכו להקטיר. כגון קומץ חוץ לזמנו וכו' אבל אם חישב להקטיר שירים למחר או לאכול קומץ למחר כשר דבטלה דעתו אצל כל אדם, בד' עבודות הללו מפגלין במנחה דנמתרין מוכחים בהקישא כדאמר ברים שירקין (להלן יב.). **ארבעה כהנים נכנסין.** להיכל בשבת לסדר לחם הפנים שני סדרים. שתים מערכות של לחם שני בזיכין. שתי כפות מלאות לבונה כדכתיב (ויקרא כד) ונתת על המערכת לבונה זכה וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול. מן השלחן שני סדרים הישנים וב' ליטול ב' בזיכין, והשלחן היה נתון ארכו ממזרח למערב, ואלו עומדין מזה לרוחב השלחן בצפון ואלו עומדין כנגד לדרום, ויתיקא הנכנסין לצפון דכל צפון עיקר חשיבות היא כדאמרינן במסכת סוכה (דף נו.) גבי חילוק לחם הפנים למשמרה הנכנסת והיוצאת, הנכנסין חולקין בצפון כדי שיראו שהן נכנסין (שבת קכג.).

עין משפט
נר מצוה

לו א מיי' פ"ג מהלכות פסוה"מ הלכה כ:
לז ב מיי' שם הל' יח:
לח ג ד מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה יג:
לט ה מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הלכה ד:

* * *

שיטה מקובצת

א] וכי מהדר ליה לקומץ כו' ואמאי לא גמר עבודה עד דעביד לה מתן כלי אחר שנותן הקומץ בכלי שרת אפילו לא נתנו בכלי אחר כי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה בביסא לקדשה כלי ולפסול ואמאי יחזור ויקמוץ. הרגמ"ה: ב] אמר ר' יוחנן מדאמר יחזור ויקמוץ ולא פסלה ש"מ כלי שרת אין מקדשין אלא מרצת לרצון המניח בהם והאי כיון דאהדריה קומץ לדוכתיה לא אהדריה אדעתא לקדושי לשם קומץ ולא איקדש. הרגמ"ה: ג] והא בעא כו' אכולה מילתא פריך אף אקמיץ וקידוש: ד] כלי שרת מהו שיקדשו בהן הפסולין לעבודה שום דבר אפילו לדעת כדי שיהיה כשר לכתחלה לקרבן וא"ל אין מקדשין הכלים והאי קומץ דקמציה פסול וקדשוה בכלי שרת לשום קומץ לא קדוש. הרגמ"ה: ה] אין מקדשין אין והיבות אמר ליה נמחק: ו] אבל מקדשין ליפסל כשמניח על דעת להקדישן אבל זה לא החזיר הקומץ על דעת להקדישו כלום ומשום הכי יחזור ויקמוץ: רב עמרם אמר אפילו תימא שהחזירו כדי לקדש (וקדשי') (ומ"מ לא קדשו) כלי כגון שהחזירו לביסא גרושה. הרגמ"ה: ז] ביסא גרושה ביסא כלי שרת שמקדשין בו המנחה וא"ת היכי מצי למהוי גרושה והיא בלולה בשמן אנן במנחת חוטא איירינן דאין בה שמן. הרגמ"ה: ח] טפופה לא גרושה ולא מחוקה שאין הקומץ (עודף) [מעריף] עליה. הרגמ"ה: ט] ליה דמהדר ליה אדפנא ותיבות מכי מהדר ליה מנח נמחק: י] ומניד ליה ונפל ממילא כו' אבל אינו רוצה לומר דמהדר ליה כשר דהוי ליה כמו מקדש וגומר עבודת הפסול שמקדש קמיצתו של פסול: יא] קרקע ש"מ תיבת אלא נמחק: קומצין מכלי כו' וא"ת הא בקדוש מנחה איירינן ולא בקמיצה וי"ל לקמן מספקא ליה אי שוין הן קדוש כלי וקמיצה דמסתברא דקדוש כלי ומנחה עדיף ומשום הכי דייק ש"מ קומצין מכלי שע"ג קרקע כי היכא דקא סברת דמקדשין דמדלא משני ליה בהחזירה בכלי שעל גבי קרקע והשתא הפשוט דשוין קדוש וקמיצה דאי אין קומצין כ"ש דאין מקדשין וא"כ תקשי ולוקמה כגון שהחזירה לכלי שעל גבי קרקע אבל אי משנינן הכי לא תקשי הפשוט דאין קומצין דאית לן למימר אע"ג דאין מקדשין מ"מ קומצין. תר"ח: יב] דאבימי תני: יג] וחמישי ששים יומא אבימי מסכת אייקר ליה והשאר נמחק: יד] א"ל דמגבה ליה כהן וא"ת מה היה סובר אבימי מה היה שואל תחילה כשהשיב לו מכלי זה וי"ל דהיה סובר ששואל אי בעי משיחה לכלי לקדשו והשיב לו מכלי זה דלא בעי משיחה דעבודתו מחנכתו כדאי' בסנהדרין (דף ט"ז ע"ב) א"נ היה סובר ששואל לו אי מצי קומץ בשל עץ ולא בעינן כלי מתכות והשיב לו אפילו מכלי זה דשל עץ היה כרבי יוסי בר יהודה דאמר בפ' החליל דעושין כלי שרת של עץ: טו] את המנחה: טז] ג' כהנים א' שמקדש המנחה וא' שמגביה הכלי וא' שקומץ. הרגמ"ה. וז"ל תר"ח ג' כהנים חד להגביה הכלי כשקומצין וחד לקמוץ וחד להגביה הכלי שמקדש הקומץ דהקומץ לא היה יכול לקמוץ ולהגביה הכלי שהרי היה קומץ בימין וא"כ לא היה יכול להגביה לאחוז הכלי כי אם בשמאל ומסתברא דהכל נעשה בימין וג' כהנים לאו דוקא דיכול להיות שאותו שמגביה הכלי בשעת קמיצה מגביהו בשעת הקדוש בזה אחר זה ולא דק. תר"ח: יז] זה הכלל מתני' היא. הרגמ"ה: יח] סדר עבודות נקט ובהגבהה דלאו עבודה היא לא איירי. הרגמ"ה: יט] סדר עבודות נקט בעו מיניה מרב ששת מהו כו' אמר להו פוק והשאר נמחק: כ] זר ונתן בכלי מהו: כא] בקדישה קומץ כי יהביה ארעתיה: כב] פסול והוא דקא גמר זר לבולה: כג] שמחזירו לבינא גרושה שאין הקומץ מונח תוך אויר: כד] תחילה כשקמץ: כה] מתוך כלי: כו] וכשקמץ מתוך הכלי קמץ באמצעיתו וכשמחזיר הרי קומץ: כז] אצל הגומא מחזירו והוי כגודש הכלי כו' ממילא בגומא כדי שיהא כד' דממילא נפל במנא נעשה: כח] ליה אבל הכא לא הס"ד ומה"ד ש"מ מדלא משני ליה דמשום הכי לא מקדש ליה האי כלי כשמחזירו כגון שמונח על גבי קרקע דקומצין מכלי שעל גבי קרקע וה"נ מקדשין קומץ בכלי שעל גבי קרקע הס"ד: כט] שהיה (בידה) [מכה] אותו: ל] ערכין דתני: לא] חסרא משכח התירוץ ומכהו אבימי: לב] דמנחות אייקר ליה: לג] קודש הוא: לד] ואחר שנותן לתוכו הקומץ: לה] וקאמר רב פפא: לו] אלמא כלי שרת מקדשין: לז] קאי וזרקו את דמו: לח] וזרקו פסולין: לט] מחנכתו: מ] קדושה והי"ר נתנאל הירץ דר' חנינא לא יליף מסילוק בזיכין משום דהוא דבר דלא אפשר שהרי אין בו שמן אבל הכא מידי דאפשר הוא ואם איתא דלא היו יכולין לקמוץ מכלי שע"ג קרקע בבזיכין נמי היה צריך להגביה השלחן כיון דאפשר להגביה אלא ודאי קומצין מכלי שעל גבי קרקע ושפיר פ"ל רבי חנינא כרבא. תר"ח: